

1983/84:12

Torsdagen den 20 oktober em.

Kl. 19.30

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

17 § Allmänpolitisk debatt (forts.)

Anf. 96 CHRISTER EIRÉFELT (fp):

Herr talman! Under september månad besökte jag drygt 20 företag hemma i Halland. Det var företag i olika branscher, och antalet anställda varierade från fyra fem till drygt 200. Besöken gav mig en fin bild av hur de ansvariga för den här sektorn av vårt näringsliv ser på sin situation hösten 1983.

Jag fick t. ex. en pratstund med köpmannen i det lilla samhället. Det fick ske i etapper, mellan kunderna, och kom att handla en hel del om hans egen arbetssituation. Om långa arbetsdagar. Om svårigheter att ta ut semester. I bästa fall blev det någon enstaka dag då och då, en situation som han f. ö. delar med tusentals affärsinnehavare. Jag hade just läst förslaget om att lantbrukarna borde garanteras fem veckors betald semester och gjorde reflexionen: I det här avseendet är det ingen större skillnad mellan lantbrukare och andra småföretagare. Men vem kommer på tanken att garantera handlaren i butiken fem veckors betald semester?

Våra samtal kom också att gälla koncentrationen till stora grossistkedjor. Livsmedelshandeln domineras ju i dag av några få stora enheter. Det är en utveckling på gott och ont. Den enskilde köpmannens handlingsfrihet minskar, men han får samtidigt del av den stora koncernens resurser och av de fördelar som en nära samverkan ger.

Men mångfald och valfrihet är centrala delar i ett system, där det är konsumenten som skall bestämma vad som tillverkas och säljs. Folkpartiet accepterar därför inte tanken att utvecklingen mot allt större enheter i vårt näringsliv är en naturlag som inte går att hejda. För stora koncentrationer riskerar att försvåra för en fri och effektiv konkurrens, och då är det konsumenten som kommer i kläm. Det gäller naturligtvis inte bara livsmedelsbranschen, men eftersom det här handlar om produkter som är nödvändiga för alla människor är det särskilt viktigt att både produktion och

distribution av våra livsmedel sker i fri konkurrens. Därför avvisar vi också bestämt de allt vanligare kraven på etableringskontroll i animalieproduktionen liksom andra försök att begränsa konkurrensen.

Mitt besök hos en fiskodlare blev förutom inblicken i en spännande framtidsbransch en påminnelse om att det återstår mycket när det gäller att komma till rätta med krångel och byråkrati. Företaget, som alltså framgångsrikt givit sig in i den nya intressanta vattenbruksnäringen, har på ett anmärkningsvärt sätt blivit en bricka i spelet mellan olika myndigheter.

Okänslig centralstyrning och byråkrati gör naturligtvis skada oavsett var de förekommer. När de blir till ett hinder för att starta och utveckla nya företag är det särskilt illa. Antibyråkratiarbetet måste ske på alla fronter. Men just de regler och bestämmelser som påverkar företagens arbete är det viktigt att vi ser över.

Det är en klassisk liberal uppgift att motarbeta byråkratins avarter. Det visade folkpartiregeringen med de 172 åtgärderna mot olika former av krångel. Vi kommer att fortsätta det arbetet.

Min resa genom småföretagens Halland förde mig också till ett annat välskött familjeföretag, som tillverkar trädgårdsmöbler. Jag kom mitt i utlastningen av nya modeller till en stor mäsas i Västtyskland. Företaget satsar målmedvetet på export, och jag fick under vårt samtal värdefulla synpunkter på hur samhällets exportfrämjande insatser enligt deras uppfattning bör se ut. Kontentan av vad man sade var en viss skepsis till vad våra olika exportorgan kan åstadkomma. Satsningarna får, menade man, bäst effekt om de görs direkt i det enskilda företaget. För att nå resultat måste företaget självt vara engagerat till 100 %.

Även om företaget präglades av framtidstro och initiativkraft, fanns det naturligtvis områden där man var kritisk mot oss politiker. Liksom många företag i just den här branschen hade man synpunkter på Samhällsföretags marknadsföring. Man tyckte att dess verksamhet direkt försämrar möjligheterna för den privata industrin.

Jag är väl medveten om att den här kritiken, som tyvärr är ganska vanlig, inte alltid är motiverad. Men det finns ändå skäl att vara uppmärksam, så att Samhällsföretags verksamhet inte inverkar negativt på andra företag. Det måste t. ex. vara fel att Samhällsföretags försäljningsbolag i sin katalog har möbler som importeras från Österrike. Jag har mycket svårt att förstå hur det kan vara ett led i Samhällsföretags viktiga uppgift att skapa sysselsättning. I stället blir det en alldeles onödigt källa till irritation inom det privata näringslivet.

På åkeriet, också det ett medelstort familjeföretag som lyckats väl i en just nu besvärlig bransch, kom vi mest att tala om den privata tjänstesektorns möjligheter kontra den verksamhet som bedrivs i statens och kommunernas egen regi. Vi hade inte svårt att bli överens om att betydligt mera arbete än i dag med fördel kan utföras av privata företag. Det skulle innebära bättre hushållning med resurser och skapa mera utrymme för enskilda initiativ.

Folkpartiet anser att vissa delar av samhällets service- och egenregiverksamhet i större utsträckning än nu borde tvingas att mäta sin effektivitet i

öppen konkurrens med det privata näringslivet. Det innebär inget misstroende-votum mot den offentliga sektorn. Det arbete som utträttas där är i stor utsträckning en förutsättning för människors trygghet och valfrihet. Men vi menar att det samlade resultatet skulle gynnas av en något annorlunda fördelning mellan offentlig och privat service.

Herr talman! Jag har redovisat några anteckningar från mina besök hos halländska företag. Jag fick naturligtvis ta del av åtskilliga synpunkter ytterligare, alla väl förankrade i företagandets vardag. Ibland förstår näringslivets folk motiven till de beslut som vi fattar och som berör dess verksamhet. Ibland gör man det inte.

Ett exempel på det sistnämnda, där företagen i mitt län är mycket kritiska, gäller utbyggnaden av E 6-an genom Halland. Trots en mycket massiv opinion och, enligt vår uppfattning, mot allt sunt förnuft skall den nu aktuella sträckan byggas som motortrafikled i stället för motorväg. Jag har vid flera tillfällen tidigare redovisat hallänningarnas motiv för att kräva motorvägsstandard. I första hand gäller det trafiksäkerheten på en mycket hårt belastad vägsträcka.

När det nu är nödvändigt med stora insatser för att skapa sysselsättning också i Halland och inte minst inom bygg- och anläggningssektorn, har jag svårt att tänka mig en mer motiverad satsning än att ge den nu aktuella E 6-utbyggnaden motorvägsstandard. Än finns det tid att tänka om. Det borde man göra.

Detta var några synpunkter på näringspolitik i allmänhet och på verksamheten i mindre och medelstora företag i synnerhet, med utgångspunkt i några konkreta exempel.

Det har handlat om de enskilda människorna i den här delen av näringslivet. Folkpartiet står på deras sida, därför att utan dem är en liberal ekonomi otänkbar.

Jag har redovisat folkpartiets motstånd mot en ytterligare koncentration i svenskt näringsliv. Skall marknadsekonomin fungera väl måste det finnas många självständiga företag i olika storlekar och med olika ägarformer.

Jag har talat om skärpt vakhållning mot onödig byråkrati och krångel.

Det har också handlat om den privata servicesektorn kontra den offentliga. Många uppgifter måste ligga på stat, landsting och kommun, om vi skall kunna skapa ett rättvisare samhälle, men det är vår övertygelse att en del av serviceutbudet med fördel skulle kunna överlåtas till enskilda initiativ.

Det var ett diskussionsämne som följde mig från företag till företag: kollektiva löntagarfonder. På ett konkret och jordnära sätt blev jag påmind om att den massiva kritiken mot socialdemokraternas strävan att ytterligare centralisera och byråkratisera svensk ekonomi är minst lika intensiv i våra mindre företag som i de stora.

Folkpartiet säger ett alldeles bestämt nej till kollektiva löntagarfonder. I stället för att koncentrera ägandet vill vi sprida ut det, öka mångfalden och därmed förbättra konkurrensen.

Flera av företagen var samtidigt medvetna om behovet av en verklig maktspridning. Många mindre företag söker i dag former för egna andel-i-

vinst-system. Man är medveten om att individuella andelar i det egna företaget ökar ansvar och engagemang. Enligt folkpartiets uppfattning bör dessa andel-i-vinst-system byggas ut. Staten måste stimulera detta i stället för att hindra det, vilket är vad regeringen nu verkar vilja göra. Andel-i-vinst-system kan medverka till en betydande ägarspridning. Detta är en punkt i vårt program för maktspridning, ett program som därutöver bl. a. kräver en avveckling av dubbelbeskattningen på aktier, ett behållande av aktiesparfonderna och ett utökat skydd för småspararna på börsen.

Det sistnämnda kravet är viktigt och har aktualiserats vid flera tillfällen den senaste tiden.

De åtgärder som de icke-socialistiska regeringarna genomförde för att sprida aktieägandet har lett till att det i dag finns drygt en miljon människor som sparar i aktier. En viktig förutsättning för att småspararna skall fortsätta att intressera sig för aktiemarknaden är att den skyddas från manipulationer.

Herr talman! Att sprida makten och ägandet är en viktig del i en liberal ekonomi. Andra, "icke förhandlingsbara", punkter är en bevarad och utvecklad frihandel och bibehållen näringsfrihet.

Varken kravet på frihandel eller näringsfrihet borde egentligen behöva ställas i ett land som Sverige. Den öppna ekonomin med ett fritt utbyte över gränserna av varor och tjänster är en förutsättning för det svenska välståndet. Ingrepp i näringsfriheten innebär risker för hämmad effektivitetsutveckling och högre prisnivå för konsumenten.

Därför ser folkpartiet med stor oro såväl på kraven på protektionism som på försöken att inskränka den fria etableringsrätten.

Anf. 97 GUNNAR THOLLANDER (s):

Herr talman! I denna debatt har riksdagens ledamöter tillfälle att belysa problem och möjligheter i landets olika delar. Eftersom jag kommer från Uppsala län skall jag belysa det länet och speciellt koncentrera mig på den norra delen; dess bakgrund, nuvarande situation och förmodad utveckling.

Länet har en stark koncentration till Uppsala när det gäller den offentliga sektorn med sjukvård, utbildning och en rad institutioner.

Trots att arbetsmarknaden i Uppsala genomgått förändringar vore det fel att säga att här råder någon kris. Går man däremot till den södra länsdelen – och då speciellt Enköping – är situationen på arbetsmarknaden betydligt allvarligare. Och för den norra delen, "Norduppland", kan man tyvärr påstå att krisen är ett faktum.

Redan här vill jag skjuta in att den redovisning som sker länsvis till departementen många gånger ger en felaktig bild. Så sent som för en vecka sedan hörde jag arbetsmarknadsministern tala om vilka län som hade de största problemen på byggarbetssidan. Här fanns inte alls Uppsala län medräknat, vilket säkert är riktigt om man ser till hela länet, men skärskådar man de olika regionerna blir bilden en helt annan.

Herr talman! Jag anser att man borde ta större hänsyn till regionerna vid rapportering, så att ansvarigt departement fick en djupare kunskap om hur läget är för de orter och regioner som drabbats och som är i behov av

arbetsmarknadspolitiska insatser. För att ge en uppfattning om hur strukturrationaliseringar och industrinedläggelser påverkat de tre Nordupplandskommunerna skall jag redovisa hur befolkningsutvecklingen varit under det senaste decenniet samt hur prognosen ser ut enligt länsstyrelsens beräkning.

I Tierp var invånarantalet 21 320 år 1970. År 1980 hade det gått ned till 20 608, och enligt länsstyrelsens prognos kommer det år 1990 att ha krympt till 19 410. Det innebär i det närmaste 2 000 personer färre än 1970.

För Östhammar är siffrorna något annorlunda. År 1970 fanns där 18 640 invånare. År 1980 hade antalet ökat till 21 028, vilket givetvis berodde på kraftverksbygget i Forsmark. År 1990 beräknas en nedgång till 20 665.

I Älvkarleby, den minsta av dessa kommuner, var invånarantalet 10 280 år 1970. Det hade krympt till 9 736 år 1980 och beräknas gå ned till 9 350 år 1990.

Man kan i det här sammanhanget tillägga att dessa kommuner har en större andel av befolkningen i de äldre åldersgrupperna än övriga länet och hela riket.

Nuläget på arbetsmarknaden är följande:

405 personer är varslade om uppsägning – det gäller både stora och små företag.

Verkställda avskedanden enligt varselanmälan har hittills under 1983 gällt 132 personer. I dag går ca 1 200 öppet arbetslösa.

I ett sådant läge blir naturligtvis belastningen på arbetsförmedlingens kontor större och större. Paradoxalt nog har kontoren under en följd av år minskat sin bemanning, och trots stora ansträngningar från distriktsarbetsnämnden i Tierp är det knappast möjligt att ens fylla de sjukvakanser som finns och som genom en större arbetsbörda på personalen hotar att öka.

Vi är medvetna om att arbetsförmedlingen inte skapar några nya jobb, men vi ställer upp på de arbetslösas krav att de skall få en så god service som möjligt. Vi uppvaktar därför just nu myndigheterna med begäran om att de skall släppa spartanken för ett område som behöver hjälp.

Jag skall för någon minut öppna dörren till de olika kommunerna för att se efter hur situationen har kunnat bli som den är just nu. Jag börjar med Tierps kommun.

Under en följd av år har många industrier i kommunen kämpat med strukturrationaliseringar och neddragningar. Nedläggningen av Sandviks fabrik i Tierp med 180 anställda har varit detta års chock för kommunen. Vidare ligger varsel hos t. ex. Atlas Copco, Kopal Industrier och Pricks Bagerier. Ser man en dryg tioårsperiod bakåt i tiden kan man konstatera att stålindustrin i Söderfors, som då hade 1 225 anställda, har halverat sin personalstyrka under denna period, och där har för någon vecka sedan ytterligare 130 personer varslats om uppsägning.

Kommunen kämpar under devisen "Tierp tar tag" med ett industriprogram som förhoppningsvis kan ge resultat på sikt. Även på den offentliga sidan bevakar kommunen vad som händer. I förra veckan uppuktades justitieministern i en fråga som gällde en planerad byggnation av en fångvårdsanstalt i Uppsala, som man ville få flyttad till Tierp. Ärendet

Torsdagen den
20 oktober 1983

---

*Allmänpolitisk de-
batt*

hastar, och vi hoppas på en välvillig inställning från departementet till en åtgärd som skulle ge Tierp ca 30 arbetstillfällen.

Jag går nu över till Östhammars kommun.

Ankaret i denna kommun har under en lång följd av år varit Sandviks anläggningar i Gimo, men tyvärr har nu fabriken positiva trend brutits och därmed dess möjlighet att "suga upp" friställda i omgivningen.

Stålverket i Österbybruk, med månghundraåriga traditioner, har helt rationaliserats bort som ståltillverkare, och där försvann ca 140 jobb. Kvar finns det nu löntagarägda stålgluteriet, som dock även det tvingats lägga ett varsel för ca 20 personer. Här kan dock betonas ett vittnesbörd från företagsledningen i samband med ett besök i gluteriet som jag gjorde i september, att den sextonprocentiga devalveringen som skedde hösten 1982 för företagets del haft en positiv effekt vid försäljningen av tillverkat gjutgods.

Restaurangbranschen kämpar självfallet i ett sådant område i motvind och har varslat ca 40 anställda.

Det stora bekymret är dock avvecklingen av byggarbetsplatsen Forsmark, som bara den kommer att under 1980-talet minska med ca 1 400 arbetstillfällen.

Även denna kommun, Östhammar, arbetar intensivt med industrifrågor och ställer i ordning övergivna industrilokaler för att kunna komma i gång med nya verksamheter.

Slutligen går jag över till Älvkarleby kommun.

I den nordligaste kommunen, Älvkarleby, är Stora Kopparbergs fabrik i Skutskär den helt dominerande arbetsplatsen. Fabriken har under 1970-talet byggts om och rationaliserats. Och därigenom har man minskat personalen med ca 200 personer.

Kommunen obalans på arbetsmarknaden belyses tydligast av att Stora Kopparbergs anläggningar – Skutskärsverken och Skutskärs sågverk – svarar för tre fjärdedelar av de anställda inom tillverkningsindustrin.

I skattehänseende ligger man mycket illa till, och i hela landet finns bara en kommun, Sorsele, som har en lägre utveckling av skatteunderlaget på den kommunala beskattningsbara inkomsten enligt 1983 års taxering.

Kommunen arbetar för att förstärka och utveckla näringslivet genom insatser för turism, industri och hantverk. Den dåliga utvecklingen av skatteunderlaget utgör dock självfallet en försvarande faktor när det gäller att kunna klara av planerat program.

Herr talman! Detta var en mycket snabb och övergripande redovisning av de bekymmer som Norduppland just nu kämpar med. Jag vill inte ta mera av kammarens tid i anspråk för att gå in i detaljer utan nöjer mig med denna schematiska bild.

Möjligheter som finns inom detta område är först och främst den yrkestradition som finns inom industri- och hantverksyrken, och där en medveten satsning hela tiden gjorts för regionens ungdom, så att den står starkt rustad med en rejäl yrkesutbildning som grund för att ta över och arbeta inom den industri som vi hela tiden kämpar för att få behålla.

En annan möjlighet som finns är den natur som innehåller både kuster mot havet och Dalälven och som bättre än i dag skulle kunna iordningställas för turism.

Vi är väl medvetna om att många kommuner och län kämpar en hård kamp mot stigande arbetslöshet, men vi vädjar ändå till regeringen att när arbetsmarknadspolitiska åtgärder sätts in, så måste man även räkna med Norduppland för att den delen av landet skall kunna finnas kvar som en levande bygd.

Anf. 98 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Som den föregående talaren sade redogör vi talare i den sista delen av den allmänpolitiska debatten ofta för de regionala arbetsmarknadsproblemen. Och vi ger också våra förslag till lösningar på problemen.

De värmländska arbetsmarknadsproblemen har varit föremål för många debatter i denna kammare och många torde återstå, för våra problem kvarstår. I slutet av september detta år var antalet arbetslösa och sysselsatta i beredskapsarbeten i vårt län 12 300 personer jämfört med 11 600 vid samma tid förra året. Antalet beredskapsarbetare har ökat från ca 1 250 i september 1982 till ca 3 300 detta år.

Länsarbetsnämnden i Värmlands län har i sin senaste rapport utbringat ett glädjerop över att antalet öppet arbetslösa personer sjunkit med 551 sedan hösten 1982 för att nu vara nere i ca 9 000 personer. Detta är en liten, om dock klen, tröst – liksom att Värmland nu inte längre ligger på andra plats i "arbetslöshetsligan" efter Norrbotten. Vi är nu på tredje plats med 6,2 % arbetslösa.

Något egentligt trendbrott på arbetsmarknaden vågar dock ingen sia om, även om vi hoppas på en konjunkturuppgång.

Vår järn- och stålindustri är en ständig källa till oro, och vi befinner oss mitt i en strukturomvandling.

Läget inom pappers- och massaindustrin betecknas som relativt optimistiskt. Här vill socialdemokraterna gärna ta åt sig äran genom chockdevalveringen förra hösten, som anses ha förbättrat konkurrensläget. Detta är en sanning med modifikation. Exporten hade förbättrats redan före devalveringen, och vi torde framför allt ha dollarkursen att tacka för ett visst uppsving.

Sysselsättningen inom skogsbruket lider fortfarande av efterverkningar av Vänerskogskraschen, och det föreligger en betydande arbetslöshet inom skogsarbetarkären.

Inom verkstadsindustrin håller länsarbetsnämnden inte för osannolikt att en måttlig förbättring av orderingången kan komma att slå igenom i form av en bredare nyrekrytering till detta område. Läget är emellertid mycket labilt, vilket inte minst konkursen vid Wennbergs Mekaniska Verkstad i Karlstad i de yttersta av dessa dagar visar. Här drabbas ett hundratal människor.

Inom byggnadsverksamheten är arbetslösheten fortfarande mycket hög:

Att Värmlands län inte har ännu högre arbetslöshetssiffror beror på att verkligheten göms bakom arbetsmarknadspolitiska åtgärder i form av

Torsdagen den
20 oktober 1983

Allmänpolitisk de-
batt

beredskapsarbeten och arbetsmarknadsutbildning. Och regeringen fortsätter på den gamla intrampade vägen.

Låt mig slå fast: Vissa arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska åtgärder har varit och är nödvändiga i ett så hårt drabbat län som Värmland, men vi *löser* aldrig länets arbetsmarknadsproblem på sikt genom att ständigt pumpa ut AMS-miljoner och ensidigt satsa på offentlig verksamhet.

De värmländska socialdemokraterna berömmar sig nu av att ha nått en god bit på vägen att lösa våra arbetsmarknadsproblem. De anser sig också ha fått fullt gehör för sina rop på hjälp hos regeringen, bl. a. genom tidigareläggning av vissa sjukhusbyggnader. Man har fått gehör för ett par av sina krav, nämligen Årjäng och Storfors.

Det planerade sjukhemmet i Årjäng har hög prioriteringsgrad och är en välkommen tidigareläggning. Däremot bedömer vi moderater det som en felsatsning att bygga ett sjukhem i Storfors, där beslutet inte dikteras av ett vårdbehov utan av rent arbetsmarknadspolitiska skäl. Det låter bestickande att det hårt drabbade Storfors nu får arbetstillfällen genom ett sjukhemsbygge, och jag kan gott förstå glädjen i Storfors kommun. Men det är ändå en felsatsning, då Storfors ligger ca 3 mil från Filipstad, där det finns ett överskott på vårdplatser.

Om ytterligare sjukhemsplatser skulle ha tidigarelagts i vårt län borde detta ha skett i Kil och Sunne, där vårdbehoven är stora. Nu kommer landstinget att bygga sig fast i driftkostnader för ytterligare ett felplacerat sjukhus, vilket naturligtvis kommer att gå ut över de orter som verkligen har ett stort behov av långvårdsplatser. Statsbidrag för byggande är *en sak*. Vi får 22 miljoner, och landstinget får betala 72 miljoner för enbart byggnationen. Det blir värmlänningarna som får betala de dryga driftkostnaderna genom skatten. En Döbelnsmedicin skall nu kortsiktigt skapa vissa byggarbeten i Värmland.

Detsamma kan sägas om regeringens förslag till lösning av ungdomsarbetslösheten. Margot Wallström talade sig i går varm för de s. k. ungdomslagen. Genom dessa skall arbetslösa ungdomar hållas borta från arbetslöshetsstatistiken. Det är intressant för mig som f. d. motionär i frågan att konstatera att regeringen nu tagit fasta på att det är viktigt för de unga att utföra någon form av arbete under den tid då de ändå uppbär arbetslöshetsersättning eller KAS. När min och min kollega Göthe Knutsons motion behandlades talade socialdemokratiska tidningar om tvångsarbete. Nu är det upphöjt till högsta visdom att ungdomarna – och jag citerar ur propositionen – "inte bör möta vuxenvärlden med pengar på fickan utan krav på egna arbetsinsatser". Det är bra att regeringen insett detta. Det är emellertid en väsentlig skillnad mellan vårt tidigare framlagda förslag och regeringens förslag, och därför säger vi nej till detta. Genom att ungdomarna nu ges beredskapslön under fyra timmar per dag – en eftergift till facket – och att kommunerna skall ta det yttersta ansvaret, bl. a. genom ett ökat kostnadsansvar, vill man tydligen få bort ungdomarna från arbetslöshetsstatistiken. Vem kommer då att aktivt arbeta för "riktiga" jobb åt de unga, när de inte längre betraktas som öppet arbetslösa?

Hur skall vi då få fler arbetstillfällen i Värmland?

Det har sagts många gånger tidigare av moderata talare att grunden för nya arbetstillfällen är en näringspolitik som stöder – och inte utarmar – det enskilda näringslivet.

Den socialdemokratiska regeringen har under det gångna året lagt den ena skatten och pålagan efter den andra på ett näringsliv som redan kämpar med svåra problem, och uppfinningsrikedomen är enorm. Härnadsdagen hade jag en debatt med finansministern om ett av de senare påhitten, nämligen vattenkraftskatten på äldre vattenkraft. Enbart denna nya skatt innebär en extra belastning på värmländska företag med 40 milj. kr./år. Han menade att jag gjorde en höna av en fjäder!

Varje ny skatt och varje ny avgift minskar arbetstillfällena i vårt län och i vårt land. Med 1 % ökning av arbetsgivaravgiften, för att ta ett exempel, försvinner 10 000 arbetstillfällen i Sverige.

Vi måste ta till vara vårt läns egna resurser. Jag tänker då på utbyggnaden av vattenkraften, t. ex. i Strängsforsen, som skulle ge riktiga jobb åt hundratals människor under många år framåt i våra hårdast drabbade nordliga områden.

Jag tänker också på nödvändigheten av att avskaffa förbud och krångel inom bygnadssektorn. Den socialdemokratiska majoriteten i Karlstads kommun har exempelvis lagt fram ett nybyggnadsförbud för sju kvarter inom centrala Karlstad. Därigenom förhindrar man enskild bygghetsverksamhet – i stället bygger man sjukhem med skattepengar. Exemplet på en politik som motverkar fler arbetstillfällen kunde mångfaldigas.

I stället för att ensidigt "pumpa in" pengar till beredskapsarbeten och andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder bör regeringen stödja det befintliga näringslivet och öka möjligheterna till nyföretagande. Jag vill därvid peka på de positiva satsningar som den borgerliga regeringen gjorde, bl. a. genom att lägga grunden till investmentbolaget Wermia.

Herr talman! Värmlands län har många problem som jag nu delvis har redovisat, men framtiden ter sig förvisso inte hopplös. Vårt län har stora naturtillgångar, som utgör ett kapital inför framtiden.

Värmlänningarna har kanske inte hittills haft den företagaranda som uppvisats i en del andra län, beroende på näringslivsstrukturen med de stora brukena. Det har emellertid visat sig att iderikedom och viljan finns hos värmlänningarna, och nyföretagandet ökar. En förutsättning för fler arbetstillfällen är emellertid – som jag förut sagt – att den allmänna näringspolitiken utformas så, att den stimulerar nyföretagande och utveckling av företag.

Det regionala dataprojekt som pågår i dataeffektutredningens regi och där flera av länets myndigheter är engagerade är mycket framåtsyftande och bör skapa utvecklingsmöjligheter för länets näringsliv, inte minst i glesbygden.

När det gäller ungdomens arbetsmöjligheter skulle det moderata förslaget om lärlingsutbildning i företagen ge ökade chanser till arbete. En utbildningspolitik som prioriterar de ungas möjlighet till utbildning inom högskolan är en annan viktig åtgärd för länets unga.

Vårt förslag om lägre ingångslöner för de unga skulle ge dem chansen att få

in en fot på arbetsmarknaden, liksom full möjlighet till provanställning för företagen.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att vi aldrig löser Värmlands problem genom konstgjord andning, genom AMS-arbeten eller genom ökad offentlig verksamhet. Vi måste ta till vara den resurs som varje enskild värmlänning utgör. Vi måste ha optimism och framtidsstro. Vi måste föra en politik som stimulerar människor till att äga och driva företag. Därigenom skapas nya arbetstillfällen.

Den viktigaste åtgärden för såväl Värmland som för hela vårt land är i nuläget att vi definitivt säger nej till löntagarfonder. Vi moderater tar strid för ett fritt näringsliv i Värmland!

Anf. 99 INGVAR JOHINSSON (s):

Herr talman! I norra Älvsborg är fortfarande sviterna efter de sex borgerliga regeringsåren svåra. Under de borgerliga åren tredubblades arbetslösheten i valkretsen, så att över 6 000 människor var utan arbete strax före valet. Denna kraftiga ökning av arbetslösheten upphörde efter regeringsskiftet, men fortfarande ligger arbetslösheten på samma nivå som förra hösten.

För en stund sedan ironiserade Lennart Brunander här i debatten över att arbetslösheten i hela Älvsborgs län i stort sett är lika hög som för ett år sedan. Men han glömde att tala om att under de sex borgerliga åren steg arbetslösheten i länet med i genomsnitt betydligt över 1 000 personer per år.

Nu krävs det ytterligare krafttag för att i nästa steg få arbetslösheten att minska. Byggarbetslösheten har bedömts bli mycket hög under den kommande vintern, bland den högsta i landet. Därför hälsas regeringsförslagen om tidigareläggande av byggen som kommer vårt län till godo med tillfredsställelse.

För att skapa varaktiga jobb krävs satsningar på vår industri, som måste bedömas ha goda utvecklingsmöjligheter. Vi socialdemokrater från norra Älvsborg har därför tidigare föreslagit åtgärder för att stödja vår industri. Vi har krävt ökade satsningar på forskning och utbildning och satsning på underleverantörernas utvecklingsmöjligheter. Vi har krävt åtgärder för att garantera vår omfattande skogsindustri råvara och utvecklingsmöjligheter. Vi har krävt att staten skall underlätta utökade kontakter med näringslivet i Norge. Samtidigt som industrin måste utvecklas som bas för sysselsättningen bör norra Älvsborg få flera statliga jobb. I dag har vi alltför få jobb inom denna sektor.

I arbetet med att stärka industrin och trygga jobben är jag övertygad om att löntagarfonderna kommer att spela en viktig roll. Det förslag som nu framlagts av regeringen bygger på att fonderna skall ha en regional förankring. Jag vill med anledning av detta redan nu framföra några synpunkter.

När de kommande fondstyrelserna skall besluta om lokalisering bör de ta hänsyn dels till bl. a. aktuella orters industristruktur, dels till tidigare utlokaliseringar av statliga verksamheter:

Vänersborg-Trollhättan-Uddevalla har tidigare gemensamt klassats som primärt centrum, men det blev helt utan statliga utlokaliseringar. Det blev inga statliga verk, det blev ingen högskola, som i andra primära centra. Kommunerna i området har en mycket omfattande industri inom en rad olika branscher. Starka skäl talar således för att *en* löntagarfond lokaliseras till Fyrstads/Trestadsområdet. Bland dessa kommuner har Trollhättan den mest markerade industriprofilen.

Jag tror att lokalisering av en löntagarfond till Trollhättan skulle innebära en stimulans i ett område som drabbats hårt av industrikriser.

Herr talman! Jag vill vidare från valkretsen ge några exempel på mycket hög arbetslöshet, på industrikriser och tyvärr också på bristfälligt ansvar för att klara jobben.

Kommunerna i Dalsland har en jämförelsevis hög arbetslöshet. De senaste åren har många företag drabbats av svårigheter som lett till att antalet jobb minskat. Värst drabbat är Åmål, en kommun på bara drygt 13 000 invånare, som nu liksom förra hösten har över 500 arbetslösa. Trots en rad arbetsmarknadsåtgärder var arbetslösheten i början av oktober fortfarande över 10 %. Vad jag minns ville den borgerliga regeringen tidigare, trots Åmåls då höga arbetslöshet, placera kommunen utanför stödområdet. Men efter kraftiga protester från bl. a. oss socialdemokrater beslöt riksdagen att placera Åmål i stödområde C. Trots detta positiva beslut är arbetslösheten dock så hög att det krävs flera extraordinära åtgärder för att få fram fler jobb till Åmål.

Kommunerna i Göta älvdal var länge mycket expansiva, med en kraftig ökning av industrisysselsättningen. Nu är situationen helt annorlunda. Under de senaste sex sju åren har antalet industrijobb minskat, liksom antalet invånare. I det tidigare så överhettade området steg arbetslösheten, trots mycket aktiva insatser från kommunerna, så kraftigt att över 2 500 var utan jobb vid regeringsskiftet.

En del av problemen hör samman med uteblivna statliga beställningar under den borgerliga tiden. Snabba beslut om utbyggnad av vattenkraften och ökad renovering av järnvägsmaterial tryggar jobben på företag i Trollhättan. Snabbare modernisering av landets telefonväxlar kan trygga jobben vid Teli i Vänersborg.

Kommunerna i Mittenälvsborg har en stor del av sin industri inom byggmaterielektorn. Dessa kommuner är därför mera beroende av satsningar på byggandet än de flesta. De satsningar som planeras för att öka verksamheten inom reparation, om- och tillbyggnader betyder därför mycket för området – likaså det föreslagna programmet för att tidigare lägga statliga bygginvesteringar. I området är det framför allt Vårgårda och Alingsås som har en anmärkningsvärt hög arbetslöshet, så hög att den måste uppmärksammas särskilt.

Det har ofta betonats att det, för att man skall få ned denna höga arbetslöshet, är viktigt att alla – stat, kommun och företag – tar sin del av ansvaret. Det tror jag också att nästan alla gör, men det finns dåliga exempel som undantag. I Alingsås kommun, där arbetslösheten är högre än i de flesta andra kommuner, och där kommunalskatten inte är speciellt hög, planerar

den borgerliga majoriteten, enligt uppgift, att sänka skatten med 25 öre 1984. Enligt samma uppgifter har man planer på att ta bort nästan 1,5 milj. kr. av kommunens satsning på arbetslösa ungdomar och långtidsarbetslösa. Om planerna genomförs ger kommunen en normalinkomsttagare 50 öre om dagen i sänkt skatt till priset av att sända ut andra i arbetslöshet alldeles i onödan. Den socialdemokratiska oppositionen har tagit avstånd från förslaget och kräver att kommunen skall ta sitt ansvar för de arbetslösa.

Herr talman! Jag anser det nämnda förslaget så anmärkningsvärt, att jag tyckte det fanns anledning att ta upp det i denna allmänpolitiska debatt. För de arbetslösas skull hoppas jag att förslaget aldrig genomförs.

Sammanfattningsvis: Fortfarande är arbetslösheten hög inom valkretsen. Jag tror att de åtgärder som regeringen vidtagit skall ge ett positivt resultat, men på en rad områden tror jag att det kommer att krävas ytterligare insatser.

Anf. 100 LENNART BRUNANDER (c) replik:

Herr talman! Ingvar Johnsson sade att jag i mitt tidigare inlägg var ironisk beträffande de insatser som socialdemokraterna har gjort för att skapa arbetstillfällen i Älvsborgs län. Och jag var nog det – mot bakgrund av det spott och spe vi fick utstå före valet och alla de försäkringar vi då fick om att bara socialdemokraterna fick människornas förtroende skulle de också se till att det blev arbetstillfällen.

Det sade socialdemokraterna i många olika sammanhang, men nu är man mycket nöjd och nu talar man om att situationen har förbättrats. Men så är det inte alls.

Såsom jag redogjorde för tidigare har vi i dag fler människor utanför den ordinarie arbetsmarknaden än vi hade för ett år sedan, och Ingvar Johnssons och övriga socialdemokraters resonemang är ungefär att jämföra med en läkare som om sin patient, som i går hade 39 graders feber och i dag har 39,5 grader, säger att han är betydligt bättre.

Anf. 101 INGVAR JOHNSSON (s) replik:

Herr talman! Ett av våra huvudbudskap under valdebatterna var att just påpeka hur oerhört kraftigt arbetslösheten hade ökat årligen under den borgerliga tiden. Om vi ser på siffrorna för Älvsborgs län i sin helhet, finner vi att nästan 11 400 personer var arbetslösa i länet vid det tillfället.

Vi sade då: Så här kan det ändå inte få fortsätta. Det krävs att dessa mycket negativa kurvor bryts. Men vi var också noga med att påpeka att detta inte var ett löfte som gällde de närmaste månaderna eller det närmaste året, utan syftet var att bryta kurvorna, så att arbetslösheten slutade stiga, för att vi därefter skulle kunna få arbetslösheten att vända nedåt igen.

Anf. 102 LENNART BRUNANDER (c) replik:

Herr talman! Vi minns socialdemokraternas tal om att i ett socialdemokratiskt Sverige finns inte så och så många arbetslösa.

Jag kan inte kontrollera den siffra som Ingvar Johnsson här nämnde,

11 000 arbetslösa vid regeringsskiftet. Men den siffran skall jämföras med de drygt 14 000 arbetslösa vi har i dag.

Anf. 103 INGVAR JOHNSON (s) replik:

Herr talman! Siffran 11 400 avser antalet kvarstående arbetslösa i slutet av augusti 1982. Den skall jämföras med en siffra som i dag är nästan exakt lika hög och som Lennart Brunander nämnde i sitt inlägg före middagspausen.

Jag betonar att det är ett stort framsteg att den oerhört negativa utveckling som vi upplevde i länet – år efter år kunde vi se att arbetslösheten bara steg och steg, och det senaste året med borgerlig regering var den drygt tre gånger så hög som 1976 – nu har brutits.

Anf. 104 KERSTIN NILSSON (s):

Herr talman! Genom vår nuvarande regerings insatser har basindustrierna i Norrbotten – i malmfälten och i kustregionen – nu en positiv utveckling.

Såväl från SSAB som från LKAB kommer mer optimistiska rapporter än på länge. Trenden har vänt. Det är en glädjande utveckling, som lyckats tack vare kraftfulla insatser.

Nu återstår östra länsdelen med de fem kommunerna Kalix, Överkalix, Haparanda, Pajala och Övertorneå. I dessa kommuner redovisas en arbetslöshet som – märk väl – är dubbelt så stor som för länet i genomsnitt och fyra gånger så stor som för riket i genomsnitt.

Kommunerna i östra Norrbotten turas om att ha svenskt rekord i arbetslöshet, för att nu inte tala om sysselsättningsfrekvensen för kvinnor, som stadigt är den lägsta i Sverige. Man hör kommunfolket i östra Norrbotten säga: Sådana rekord och vi är förlorade!

I samverkan regionalt och centralt kan även här resultat uppnås. Det är ett långsiktigt arbete, som bör komma i gång – ju tidigare desto bättre.

I östra Norrbotten har vi så att säga skymtat ljuspunkter vid horisonten. Den ena är utbyggnaden av vattenkraften i våra älvar – speciellt Kalix älv. Många ser det som ett uppehållande försvar i gränsbygden, som en lösning som direkt skulle ge tusentalet årsarbeten. Under de senaste veckorna har vi förstått att dessa förhoppningar inte kommer att infrias. Vattenkraftsberedningen har förskjutit planerna på vidare utbyggnad av älvar. Naturrikedomarna finns emellertid där för framtida utvinning och utveckling.

Den andra ljuspunkten vid vår horisont var planerna på exploatering av gasfyndigheter i Nordnorge. En gigantisk gasledning skulle byggas genom Norrbotten, och det väckte förhoppning om arbete och utveckling.

Men som alla vet har under senare tid även dessa planer skjutits på framtiden.

Vad man i östra Norrbotten väntar sig är att få någonting i stället. Kan man i Sverige inte samsas om utbyggnad av naturrikedomen vattenkraften i norr, krävs av folkhushållet andra meningsfulla arbeten.

Det som behövs är att man regionalt och nationellt ställer upp för de svaga kommuner där arbetslösheten är fyra gånger högre än i Sverige i övrigt.

Nr 12

Torsdagen den
20 oktober 1983

Allmänpolitisk debatt

I Östra Norrbotten bråkar vi inte på det sättet att vi anklagar enskilda politiker.

Under de senaste dagarna och veckorna har många framåtsyftande åtgärder vidtagits för att bekämpa den förlamande arbetslösheten. Åtgärderna bör bli av den omfattningen att rättvisa också skipas mellan kommuner – att arbetslösheten i t. ex. de nämnda fem kommunerna i östra Norrbotten nedbringas till läns- och riksnivån.

I östra Norrbotten finns etniska minoriteter i gränsbygder. I vår oroliga värld bör man se upp med tal om förtryck av folkgrupper, särskilt i gränsbygder. Det talas om ökad spänning i det känsliga landområde i norr som kallas Nordkalotten. Under de gångna åren har vi upplevt människors starka oro för sin välfärd och framtid.

Anf. 105 GUNHILD BOLANDER (c):

Herr talman! Orsaken till att jag tar till orda i den allmänpolitiska debattens elfte timme är den förändrade syn på svensk jordbrukspolitik som regeringen på olika sätt givit uttryck för sedan den tillträdde för drygt ett år sedan.

Detta synsätt har klart definierats i de direktiv som livsmedelskommittén har att arbeta efter, och vars resultat vi i förra veckan fick se en första produkt av.

Att detta nya synsätt skulle få alldeles speciella konsekvenser för ett län som Gotlands var länsstyrelsen. Gotlands kommun och lantbrukets organisationer snabbt på det klara med.

Det gotländska näringslivets sammansättning uppvisar två markanta skillnader mot riket som helhet:

Gotland är det län i landet som har den största andelen sysselsatta i jordbruket – 17,5 %. Motsvarande siffra för riket är 5,5 %.

Andelen sysselsatta inom industrin är den lägsta i landet – 15,6 %, vilket kan jämföras med andelen i riket som är 26,3 %. Av de ca 4 000 som arbetar inom industrin är ca 1 000 sysselsatta i livsmedelsindustrin och direkt beroende av utvecklingen inom jordbruket.

Hela 22 % av det totala antalet sysselsatta inom länet är direkt sysselsatta inom jord- och skogsbruk samt inom livsmedelsindustri och skogsindustri. Inte i något annat län har jordbruket en så stor betydelse för människornas utkomst som på Gotland.

Detta är siffror som i stort sett varit kända och redovisats av länsstyrelsen i samband med den länsrapport som varje år inges till industridepartementet.

Kravet på att nå balans mellan produktion och konsumtion inom den svenska jordbruksproduktionen hävdas nu starkt från regeringshåll. Detta skulle uppnås genom produktionsbegränsande åtgärder, och det skulle för Gotland leda till förödande konsekvenser om dessa åtgärder skulle tillämpas generellt.

Med anledning av detta har alltså länsmyndigheterna, kommunen och lantbruksorganisationerna nu tillsammans tagit fram ett utredningsmaterial för att belysa vad det skulle innebära för sysselsättningen på Gotland om

länet drabbades av generella produktionsbegränsningar utan regionala hänsynstaganden. Avsikten är att denna utredning skall presenteras för livsmedelskommittén.

De bedömningar som lantbrukets utredningsinstitut, LUI, har gjort på uppdrag av utredningen, visar att man kommer upp till hela 39 % av det totala antalet sysselsatta i länet, när man räknar in de indirekta sysselsättnings effekter som följer av lantbruksnäringens behov av varor och tjänster.

Dessutom tillkommer ett antal arbetstillfällen inom den offentliga sektorn som en följd av lantbruksnäringen och dess förädlingsindustrier. Då kan man konstatera att närmare hälften av Gotlands yrkesverksamma befolkning är beroende av att vi även i fortsättningen har ett gotländskt jordbruk av minst nuvarande omfattning.

Under 1950- och 1960-talen förlorade den gotländska landsbygden tusentals invånare. I takt därmed försämrades den sociala service som är en förutsättning för en levande landsbygd. En starkt bidragande orsak härtill var den press mot jordbruket som förekom från statsmakternas sida. Under 1970-talet, och främst den senare hälften av detta årtionde, har jordbruksnäringen genomgått en positiv utveckling – detta tack vare de icke-socialistiska regeringarnas politik. Vi har rationella brukningsenheter, vi har genom teknisk utveckling en hög effektivitet och vi har, inte minst, en mycket kunnig och ansvarsmedveten yrkeskår. Detta tillsammans med en minskad konsumtion har lett till att ett visst överskott av livsmedel har uppstått.

Denna positiva utveckling har haft stor betydelse för Gotland. Men nu hopar sig orosmolnen för vår del. En ny utflyttningsvåg kanske hotar, den kommer att få än värre konsekvenser än den som präglade 1950- och 1960-talen, därför att centralorten Visby i dag inte har samma möjligheter att ge sysselsättning åt dem som förlorar sina jobb inom jordbruket och dess servicenäringar. Alternativa utkomstmöjligheter inom industrin är så gott som obefintliga, med den låga andel industrissysselsatta som vi har, drygt 15 %.

Den offentliga förvaltningen har expanderat kraftigt men har stannat upp och kan inte suga upp de friställningar som måste bli följderna av en neddragen jordbruksproduktion. Alternativen är ökad arbetslöshet och/eller flyttning från Gotland. Sammanfattningsvis, herr talman, gör lantbruksnäringens stora dominans på Gotland och avsaknaden av andra sysselsättningsalternativ i tillräcklig omfattning det ytterst angeläget att lantbruksproduktionen kan hållas på en hög nivå. De tekniska och ekonomiska förutsättningarna inom livsmedelshandlingen talar i stor utsträckning för att vidareförädlingsanläggningarna kräver allt större volymer för att kunna vara konkurrenskraftiga. Livsmedelsindustrins framtidsutsikter är därför helt beroende av hur primärproduktionen inom jordbruket kan utvecklas. Att bibehålla nuvarande livsmedelsindustri och även öka förädlingsgraden måste ses som helt nödvändigt för sysselsättningen på Gotland. En förändrad jordbrukspolitik med en neddragning i landet av produktionen till nuvarande konsumtionsnivå kommer, om inga regionala hänsyn tas, att innebära ett betydligt större underskott av arbetstillfällen på Gotland än de ca 2 000 som länsarbetsnäm-

Nr 12

Torsdagen den
20 oktober 1983

Allmänpolitisk debatt

dens prognos anger för år 1990. Detta sker inte bara genom den direkta avgång från jordbruket som kommer att äga rum, utan också från andra näringar på grund av den stora betydelse jordbruket har för den totala sysselsättningen.

Det är därför av yttersta vikt att regeringen besinnar sitt ansvar att se till vilka totala effekter som kan bli följden för det gotländska näringslivet om man använder generella produktionsbegränsande åtgärder för att klara överskottet av vissa livsmedel. Gotlänningarna förväntar sig att regeringen tar de regionalpolitiska hänsyn som situationen kräver.

Anf. 106 GUNNAR BIÖRCK i Värmdö (m):

Herr talman! En som lyssnat till det ordkrig,
som rasade i kammarn gårdagsdygnet,
har känt sig undrande och vilsekommen.
För tio år sen vädjade vår konung
till oss om samförstånd och samarbete.
Kanhända kan man inte vänta sådant
i en demokrati byggd på partier?
Men det har likväl skett när ofärd hotat.
Vad som förenade var starkare
än det som skilde, och alla samlades
kring det som var gemensamt; att försvara
vårt land, vårt folk och medborgarnas frihet.
Dock var det länge sedan och är glömt
av många äldre, okänt av de yngre.

Oss bringar medierna varje dag
och varje timma nya sensationer.
Man måste vara både blind och döv,
om man ej inser att vi alla driver
på nytt emot ett tillstånd då till slut
orden förbrukats och blott vapnen talar.
Vi ser en värld i krig. Förbi på TV
flyr människor i skräck. Vi ser dem dödas.
"Sånt händer utomlands. Men inte här."
Det som man ej vill tro, det tror man inte.

Än är Europa skonat. Men hur länge?
Är vi beredda? Vår beredskap – är den
tillräckligt god? Hinner vi bättra på den?
Har vi resurser till det – eller har vi
förbrukat dem på annat under tiden?
Den flotta som vann segern vid Svensksund
kan inte freda våra örlogshamnar.
En neutralitet som ej kan hävdas
är en bedräglig fras att ty sig till.

Trovärdigheten hos vårt ord i världen
bygger i första hand på vårt försvar.

Att tvenne lagar styra mänskollivet
blev en gång sagt av en som kände båda.
Den ena: makten att begära. – Mot den
dess raka motsats: tvånget att försaka.
Vi har begärt och tagit för oss mycket.
Den andra kraften – tvånget – är ifatt oss.
Vårt perspektiv var kort, för kort. Nu har
de långa, Kondratievska, vågorna
fått tag i oss. Så tvingas lättsinnet
till slut till ofrånkomlig självrannsakan.

Om man försöker att analysera
vad som har sagts under två dars debatter
har striden djupast gällt två skilda frågor –
den första: *när* man började förstå
vad som egentligen höll på att hända,
och hur lång tid det tog att bygga upp
en strategi för Sveriges överlevnad
som industrination, med välfärden
intakt. För vissa blev det svårt. – Därefter,
och för det andra, tvangs man göra klart
för väljarna att hårda tider väntar.
Ett sådant budskap gillas ej av många.
Somliga valde därför för sin del
att bjuda tröstens ord till väljarkåren
och särskilt då till dem som ej förstår
att regler under spelets gång kan ändras.
Nu har förslagenhetens friska hy
i eftertankens blekhet raskt gått över
och karska löften givna till ett val
när verkligheten möter blir till intet.
När det står klart kan människor bli besvikna,
och man kan lätt förstå att ord som svek
kan nämnas. Så har också skett, såväl
i riksdagen som ute ibland folket.
Man kan ha skilda meningar, politiskt,
men ha respekt för motståndarens ståndpunkt.
Dock, förutsättningen för ärlig kamp
är att ha tillit till den andres heder.
När tvekan öppet yppas om den saken
har någonting gått *snett* i politiken.
Vi måste hjälpas åt att reda upp det.

Nr 12

Torsdagen den
20 oktober 1983

---

*Allmänpolitisk de-
batt*

Nr 12

Torsdagen den
20 oktober 1983

---

*Allmänpolitisk de-
batt*

I denna kammare, så ljus och vacker,
– fast alltför få tycks finna vägen hit –
borde också debatten kunna lyftas
upp över politikens gnatt och gnissel
och bli till ett förtroendefullt rådslag
emellan män och kvinnor med god vilja.
I detta nya hem för Sveriges riksdag
känns sambandet med det förflutna starkt
och detta gör det dubbelt angeläget
att vi beflitar oss om perspektiven
och ser vår uppgift på en längre sikt
än den som erbjöd sig vid Sergels torg.

Men lika viktigt är det att vi själva
genom vår närvaro i denna sal
ger uttryck åt, och i praktiken visar,
att riksdagen är Sveriges första statsmakt.
I denna sal – och inte utanför den! –
skall de beslut bli fattade, som gäller.
Det ställer krav på oss. Det räcker ej
att tro och tycka. Veta och kunna är
vad Sveriges folk har rätt att kräva av oss.
Ej heller det är nog. Bäst tjänst gör den
”som huvud har med hjärta i förbund”.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Kammaren åtskildes kl. 20.35.

In fidem

TOM T:SON THYBLAD

/Solveig Gemert